

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Éves ár... 18 kor.
 Negyedévre...
 Helyben háború korában:
 Éves ár... 20 kor.
 Negyedévre...
 Vidékre postán szállítva:
 Éves ár... 24 kor.
 Negyedévre...
 Egyéni előfizetőknek:
 Éves ár... 18 kor.
 Negyedévre...

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 a hónap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyéni előfizetőknek:
 Éves ár... 18 kor.

NAGYVÁRAD, április 3.

Rapallo.

Alig hiszem, hogy száz újságolvasó közül 99 más feleletet tudna adni e kérdésre: hol van Rapallo, mint azt, hogy:

— Ott, ahol Bülow és Tittoni találkoztak.

Rapallónak nincs is más földrajzi nevezetessége, mint az, hogy onnan kelteznek most az újságok egy sereg táviratot. A táviratok mind azt tartalmazzák, hogy mit beszélhetett az olasz külügyminiszter a német kancellárral? Szóval olyasmit hirdetnek világszerte, a mit nem tudhat más, mint Bülow és Tittoni.

Pedig hát a bizonyosság csak odáig terjed, hogy találkozott a hármasszövetség két államának politikai vezére.

Az offéle találkozás azonban sohasem valami kedélyes utazgatás. Nagy és komoly ok az, a mi a vezérpolitikusokat napokra összehozza, bizalmas kettesbe. Ha kártyát kevernek, országok vannak egy-egy téten. Ha sakkasztal mellett ülnek, nemzetek a sakkfiguráik. Nem látja őket nehéz játékaik közben senki, mégis a világsajtó kibicel nekik.

A találkozás a német politikának volt egyik égető szüksége.

Mióta a német császár elküldte Wal-

dersse tábornagyot Kinába a boxerek ellen azzal a parancscsal, hogy kegyelmet ne ismerjen, azóta a német fák megpróbálták az egekig nőni.

Deutschland über alles! A német egységet úgy próbálták magyarázni, hogy minden hajtson fejet a németek előtt. Megjelentek örült fantáziával megírt regények, a melyek a német határokat hol Sztambulig, hol Bagdadig, de minden esetre a józan ész határain túl terjesztették. A császár jó tanácsokkal és szobrokkal ajándékozott meg boldogot, boldogtalant, szárazföldi és tengeri szónoklatairól nem is beszélve. Német rendjelet kapott úgy a hős Nogi, mint a napról-napra gyávábbnak bizonyuló, annak idején a magyar sajtó egy része által izraelita eredetűnek hirdetett Stössel. Szóval írásban és képen terjedt a német büszkeség, a valóságban pedig Algecirasban az első alkalommal egyedül maradt a német birodalom, csak Magyarország-Ausztria assistált neki.

Kitűnt, hogy a német stréberség (pompásan illik rá ez a hatvanhetes alapon álló osztrák-magyar szó!) mindenütt csak ellenszenvet tudott kelteni s a legelső komoly alkalommal Németország egyedül állott volna. Most hát megy a kancellár barátkozni.

Rapallóban barátkozik — ellenünk.

Olaszország az az állam, a melynek érdekei ellentétesek velünk. Az Adria kérdése Trieszt és a Trento, Albánia és

Szaloniki megannyi ütköző pont Magyarország-Ausztria és Olaszország közt. Hadvezetőségünk komolyan készül egy olasz hadjárat eshetőségeire. Várak, erődök emelkednek az olasz határon, csapatok tolnak le Galiciából a lombard síkok felé, a tisztek az orosz nyelv helyett az olaszt tanulják. Csak az a baj, hogy ez a sok szép készülődés is — német észszel történik.

A két állam közül az egyiket, Magyarországot nagyon kevés érdekli az egész olasz ügyből. Minket a nagy készülődés hidegen hagy, ha pedig komolyra válik a dolog, csak gyűlöletessé lesz minden mozzanata. Bécs próbált már hadat viselni Magyarország hangulata ellenére; mindig egy darab olasz földje uszott el utána.

Az a rapallói találkozás gondolkodóba ejthetné Bécset, ha tudna gondolkodni.

Ausztria azt a szerepet akarja játszani velünk szemben, a mit játszott a német birodalom a világpolitikában. Diktálni akar. Csak úgy ne járjon, mint Németország.

Rapallói táviratokból kiolvashatnánk Bécsben, hogy törés esetén a német birodalomra épp oly kevéssé számíthatnak, mint a hogy becsapta a bécsi politikát hát mögött Bismarck a titkos orosz egyezményvel. Ausztriának egy államra lehetne támaszkodnia és ez Magyarország. Rapallóra csak egy felelet lehet: Buda-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tolvajok.

A fiatal Saint-Moris kérvénye valami előkelő állás iránt már hetek óta ott hevert a miniszternél, aki apja barátja volt. Hogy tehát a várakozás ideje kellemesebben teljék, nyakra-főre udvarolt Marans asszonynak, a szép és gazdag fiatal özvegynek.

Saint Moris szándéka tisztességes, terve okos volt. Ugy gondolta, hogy szép és gazdag nő oldalán, annak férjeként, jövődől hivatali állásában gyorsan emelkedhetik a ranglétrán, s így fényes jövőnek néz eléje. Önmagával tehát tisztában volt, ám sehogy sem tudta kiismerni Marans asszonyt, aki szívesen fogadta ugyan udvarlását, de akitől határozott választ nem tudott kapni.

Ma azzal a szilárd elhatározással lépett be a szép özvegy villája kapuján, hogy a kérdést végleg tisztázza. Marans asszony történetesen egyedül volt, ami Saint Moris szándékának kedvezett.

— Ön tudja, hogy mennyire imádom — szólt Saint Moris, miután a szokásos üdvözlés banális szólásmódjainak tullestek.

— Ah, barátom, nem ön az első, aki ezt nekem mondja — szólt mosolyogva a szép asszony, kacéran hátradőlve a mély fauteuilben.

— De én tudom, hogy senkitől sem halja oly szívesen, mint tőlem — szólt kissé öntelten a fiatalember.

A szép asszony finoman mosolygott. — Csak lassan, barátom! Ön eddig még semmi bizonyítékát sem adta szerelmének.

— Mert nem is kívánta. Ha akarja, lehozom a csillagokat az égről és csokrot kötök belőlük önnek. Vagy elutazom az északi sarkra s elhozom önnek a legszebb jegesmedve bundáját, szőnyegnek az ágya elé. Vagy... kívánjon bármit, én megteszem önért!

Az asszony nevetett.

— Nem kívánom, hogy ily herculesi feladatokra vállalkozzék. Ám szaván fogom! Valamit kell tennie értem, ha azt akarja, hogy a felesége legyek. Teljesíteni fogja a kérésemet?

— Ezer örömmel! Parancsoljon életemmel, vanyonoggal. Mindenem...

— Oh, nem ily nagy dolgokat kívánok öntől — vágott szavába az özvegy. — Én csak azt követelem, hogy büntársam legyen egy parányi büntetés elkövetésében. Ez a két tőnket összefűző láncot szorosabbá fogja tenni. Akarja?

Saint Moris kissé meghökkent. De az asszony nem hagyott neki sok időt a gondolkodásra. Megfogta kezét és mélyen belenézett a szeméibe.

— Nézze — szólt a világ legtermészetesebb hangján, — tartozom önnek egy vallomással. Ön tudja, hogy három éve vagyok özvegy. Házasságom Marans urral, aki atyám lehetett volna, érdekházaság volt. Halála után körülrajongtak az udvarlók. Ne higgye, hogy ön az első, aki a kezemet kéri. Volt

köztük egy, akit biztattam, — mert szerettem... Saint Moris kőhécselni kezdett.

— Legyen nyugodt, már nem szeretem, mert méltatlannak bizonyult szerelmemre. Épp ma tudtam meg, hogy vőlegény. Talán ismeri Adrian de Montluel urat?

— Oh, csak látásból. Nagyon csinos fiú. — Nos, ő az. De ismétlem: közöttünk vége mindennek. Ám nekem leveleim és arcképeim vannak nála. Már visszaköveteltem tőle, de ő megtagadta azok kiadását. Ha azt akarja, hogy a felesége legyek, segítsen nekem azokat visszaszerezni...

Saint Moris gondolkodott. Elvégre neki is érdeke volt, hogy jövődől-li feleségének ne legyenek levelei idegen férfinél, bármily ártatlan természetűek is azok. Csak homályos sejtélmé volt ugyan a módról, amelyen az említett tárgyak visszaszerezhetők volnának, de ilyen mód bizonyára több is kínálkozott. Odanyújtotta kezét a szép asszonynak:

— Segítségére leszek! Huszonnégy órán belül visszakapja a leveleit és az arcképeit.

— Ah, ön persze párbajra gondol, hogy a dolog így annál nyilvánosabb legyen. Nem, barátom, ez nem alkalmas módszer!

— De hát hogyan gondolja ön kivihetőnek?...

— Hallgasson ide. Én asszony vagyok s a tervem kész. Egy óra múlva sötét éjjel lesz. Adrian de Montluel ur itt lakik a közelben, Villája kert közepén fekszik. még elhagyottabb helyen, mint az enyém. Ő talán épen most ér-

pest. Az olasz-német barátkozást csak egy ellensúlyozhatja: a kielégített, Ausztriával igaz testvéri viszonyba lépett Magyarország.

Ez az, a mit Bécsben megérteni nem tudtak sem 1858-ban, sem 1865-ben, sem 1905-ben. Ezért vesztett el 1859-ben Lombardia, 1866-ban Velence. Lombardia elvesztésére következett az októberi diploma, Velence elvesztése meghozta a kiegyezést, ha megmarad a bécsi bölcsesség régi útjain, akkor féltő, hogy Magyarország jogainak teljes elismerése előtt még egy pár szép osztrák város tornyára is felfogják huzni az olasz király lobogóját. *

Függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi párt tegnap ülést tartott, melyen a nem állami tanítók ügyével foglalkoztak. Az ülés Apponyi javaslatát fogadta el.

Minisztertanács. A kormány tagjai, gr. Andrassy Gyula kivételével, ma már mind Budapesten vannak s ma a belügyminiszter is megérkezik. Csütörtökön lesz az e heti minisztertanács s politikai körökben ennek különös jelentőséget tulajdonítanak, mert azt várják, hogy a küszöbön álló kiegyezési tárgyalásokra itt ejtik meg az elvi megállapodásokat és meg egyeznek azoknak a nyilatkozatoknak a tárgyában is, melyeket a kormány tagjai akár a bizottságokban, akár a parlament üléseiben a kiegyezés kérdésében tenni fognak. Tudósítónk telefon jelentése értesít minket, hogy tegnap szaktanács ülés volt, mely 2 órakor kezdődött s 6-ig tartott.

A képviselőház a husvétii szünet után holnap tartja első ülését, amelyben a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását fogják megkezdeni. Az első szónok Polti Mihály dr. nemzetiségi képviselő lesz, aki elő fogja terjeszteni a nemzeti-

ségi párt határozati javaslatát, mely a törvényjavaslatnak a napirendről való levételét követeli. A törvényjavaslat általános vitája előreláthatólag szokatlanul hosszú lesz, amennyiben a nemzetiségi képviselők mindegyike fel akar szólalni. Többen közülük két-három órás beszédek fognak tartani. Hosszúra fog nyulni a részletes tárgyalás is, melynél a nemzetiségi képviselők számos módosítványt fognak benyújtani. Valószínű, hogy a kormány ilyen körülmények között javaslatot fog tenni az ülések meghosszabbítására.

Biharmegye a mult hóban.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg rendes havi ülését.

Az ülésen megjelentek Glacc Antal főispán elnöke alatt Miskolczy Ferenc dr, Fetszer Antal, Cziffra Gerő, Szunyogh Szabolcs, Zigre Miklós, Beöthy László, Papp János, Major Lajos, Varró Domokos, Eröss Rezső, Virágh Béla, dr Vasady Lajos, Wallner Udön dr, Készthelyi Zoltán, Hraniczky Károly, Balogh János, Balogh Elemér, Jancsó Károly, dr Möriz Ernő, Balázsházy Iván, Kondor Mihály.

Az ülés megnyitása után Glacc Antal főispán bejelentette Hegyesi Márton elhunytát. A bejelentés után Miskolczy Ferenc alispán indítványozta, hogy az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvileg örökítse meg a bizottság. Az indítványt oly indoklással, hogy az elhunyt igen eredményes és lelkiismeretes munkásságával a bizottság ténykedését időről-időre elősegítette, egyhangulag elfogadta.

A pénzügyigazgató jelentése elég kedvező színben tünteti fel az adó befizetési állapotokat. Az elmúlt hóban mintegy 300,000 koronával folyt be több adó, mint az előző hónapban.

Dr Möriz Ernő főorvos jelentése szintén kedvező képet nyújt a mult havi egészségügyi állapotokról. Kisebb járványok ugyan voltak, ezek azonban elenyésznek a megye népességéhez képest. Az állategészségügy is kielégítő volt.

Vasady Lajos bejelentette, hogy az el-

mult március hóban több iskolát meglátogattott s mindenütt kielégítőnek találta a viszonyokat. Az állam március hóban több iskolát segélyezett, különösen pedig a gazdasági iskolákat.

Varró Domokos főmérnök a törvényhatósági közutakról tett jelentést. Itt Beöthy László kérdést intézett az alispánhoz, hogy mi igaz abból, hogy a Szamos az Erbe lett átbocsátva s a túlbő viz nemcsak a vetéseket, de a törvényhatósági utakat is megromgálta? Miskolczy Ferenc dr alispán kijelentette, hogy az első áradási hír vétele után azonnal intézkedett a veszély elhárítása végett. Székely segédmérnököt helyszíni vizsgálatra küldte ki, aki megállapította, hogy a viz az ottományi utat rongálta meg, vetésekben azonban kár nem történt, mert a kiáradt viz nádas területekre terjeszkedett szét, s ott nem volt miben kárt tenni. Különböző intézkedett, hogy a megromgált utat kijavíttassék, nehogy a forgalom e miatt hátrányt szenvedjen.

A tárgyalás alá került többi ügy mind sablonszerű volt, egyedül az *illyei iskolaszék* ügye érdemel megemlítést.

Illye község képviselőtestülete iskolaszéket alakított, melynek 13 tagja volt. A tagok közül időközben 3 kilépett. Az iskolaszék a megüresedett helyeket oly egyénekkal töltötte be, akik abszolúte nem értenek az iskolai ügyek legprimitívabb ügyeihez sem. A három új tag még irni és olvasni sem tud. A képviselőtestület határozatát megfélembeszték s így került az ügy a közigazgatási bizottság elé. A bizottság a felebbezésnek helyt adott s a képviselőtestületi határozatot, mely a három iskolaszéki tag választását helyben hagyta, megsemmisítette.

A bizottsági ülés déli 12 órakor véget ért.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

kezik haza s félóra mulva oly mélyen alszik, hogy ágyuval is hiába költögetnék . . .

— Honnan tudja ezt? — kérdezte meglepetve Saint Moris.

— Mert némi részem van benne. De erről később. Egyetlen inasát e percben az én kocsisom itatja. Félóra mulva az is alszik. Kulcsom a kerthez és Montluel ur hálószobájához van. Elmegyek és elhozom azt, ami ugyis az enyém. Ön el fog kisérni.

— Lopás . . .

— Nevezze annak, aminek akarja. Tudom a szekrényt, amelynek fiókjában kis kazettába rejtve leveleimet őrizi. De a szekrényhez nincs kulcsom. Ön fel fogja feszíteni a fiókot . . .

— Betöréses lopás . . .

— Igen, uram.

— Alkulcsos! . . .

— Természetesen.

— Altató itallal . . .

— Ah, néhány csepp egy palack pezsgőben.

— Szekrény-feltörés . . .

— Ez a földolog s ezért kell ön.

— De asszonyom, ezek főbenjáró dolgok — kísérlette meg Saint-Moris a gyenge ellenvetést.

— Ön szabadon választhat, uram. Ez a feltétel, melyhez szerelmemet és kezemet kötöm. Ha e kettő önnek nem éri meg a kockázatot, az az ön dolga.

— Onnel megyek.

Marans asszony csengetett.

— Justine — szólt a belépő szobaleány-

hoz — hozassa be a teát. Saint Moris ur is iszik egy csészével.

Azután kacér fejbólintással eltűnt hálószobája ajtajában.

Egy inas behozta a teát és Saint Moris mély töprengésben magára maradt.

Kis vártatva Marans asszony újra megjelent. Sötétszínű ruhát, fekete kalapot és egy bársony átalvetőt viselt.

— Mehetünk! — szólt oda Saint Morisnak és előreindult. A fiatal ember követte.

Ejféli körül járt az idő s a felhőtlen égen ragyogott a hold.

— Nem jól választottuk meg az időt — szólt Saint Moris. — Csaknem nappali világosság van. Ne váránk, míg legalább felhő fedje el a holdat?

— Semmiesetre! Nincs veszteni való időnk. Montluel ur minden pillanatban felérhet . . .

Egy kert vasrácsához értek. Marans asszony itt megállt s a magával hozott kulccsal könnyen kinyitotta a hatalmas kertajtót, melyen át beléptek. Egy nagy kutya közeledett feléjük.

— Ne féljen — szólt a szép özvegy Saint Morishoz, — csak Pompejus.

Azután megsimogatta a gyönyörű állatot, majd Saint Moris karjába öltötte karját, hogy ilyképp megmutassa a kutyának, hogy jóbaráttal jött.

Áthaladtak a kerten s a nyitott lépcsőzeten át beléptek egy folyosóra. Saint Morisnak feltűnt az a biztonság és otthonosság, mely-

lyel Marans asszony az idegen házban járt-kelt.

Az özvegy itt elővett egy kis kulcsot és a folyosóra nyíló ajtókat egyikét felnyitotta. Tágas és sötét szobába érték, melybe egy kisebb, halvány éjjeli mécsről megvilágított szoba nyílt. Ez volt Montluel ur hálószobája.

Adrian de Montluel ágyában feküdt, mély-séges álomba merülve. Marans asszony odamutatott egy kis szekrényre, odaszólt Saint Morisnak:

— Abban vannak a levelek. Itt a véső, a lakatosomtól kaptam. Feszítse fel a zárt.

Saint Moris szepegeve engedelmességet. A művelet nem járt minden zaj nélkül s egyszerű az alvó meg is mozdult, nem csekély ijedelmére a tolvajoknak. Am csakhamar megfordult s rögtön újra mély álomba merült.

A fiatal ember belenyúlt a feltört fiókba és kivette a keresett kazettát.

— Ez az? — kérdezte odanyujtva Marans asszonynak.

— Ez! és most gyorsan távozzunk!

Visszamentek ugyanazon az uton, melyen jöttek. Villája kapujában Marans asszony kezét nyújtott Saint Morisnak s anélkül, hogy szolgálatát megköszönte volna, bement a házba. Odabent sokáig vesződött azzal, hogy a kazettát, melyhez kulcsa nem volt, felnyissa. Végre is másnapra halasztotta azt az örömet, hogy saját arcképében gyönyörködhesse és elaludt.

Midőn Marans asszony másnap felébredt,

A Városliget.

Nyílt levél

Hlatky Endre és dr. Hoványi Géza urakhoz.

Az emberi élet magában véve igen rövid, annál kevesebb az ami abból 50 éves életkor után számunkra hátra van.

Engedjétek meg igentisztelt uraim, barátaim, ha a majdnem harminc éves ismeretséghez szólva kettőtököt szinte kényszeríteni foglak arra, hogy szavamot hallgassátok meg.

Harminckét évi működés után nincs 37 fillér értékű vagyonom. Uri emberek között éltem le életemet anélkül, hogy velük versenyt költsétek volna, vagy hogy másoknak terhére lettem volna.

Benne éltem a közügyekben, Horatius ama mondását tartva szem előtt »privatis illis Cen Sus erat brevis, Commune móg num« (csekély volt a polgárok magán birtoka, annál nagyobb volt a közvagyon.)

Lehet, hogy az élet forgatagában nem elég gondosan szedegtettem össze a tapintat szárait; tudom, hogy a kifejezésekben sem voltam nagyon válogató. Fapohárból ittam, faházban laktam s nem tanultam se fújni, se megijedni!

Annyit tudok, hogy az a közügy amihez nyultam; boldogult! De azt nem tudom, hogy a közügy engem — anyagilag — boldogított volna.

Nem emlékezem hogy valaha működési kört kértem volna. De arra sem emlékezem, hogy a mit reám bízta, abból hasznot huzni akartam vagy engedtem volna!

A lázas tevékenységet osztályrészemül adta a gondviselés. Nem is törekedtem én azt visszafojtani. Egyszerű házi észszel fogtam ahoz, amit a közjóra hasznosnak véltem. Saját erőmmel igyekeztem elvégezni azt, amihez nem okvetlenül szükséges a — tömeg ember!

Ha utamból, — mint a lemmitget — le nem térített sem a szép szó, sem pedig a megfenyegetés, ezt nem a saját erőmmel, hanem a társadalom ama támogatásának köszönöm, mely nyílt parancsok esetén is megsugta, hogy melyik uton haladjak. Köszönöm Ritoók Zsigmond 1886. szept. 2-án kelt levelének, mely bölcs hangon tanított arra, hogy aki a közügy terén morog, az a mende-mondákat ki nem kerül.

A Városliget ügyéhez nem egészen portmentes jellemű emberek is hozzászóltak az elmúlt 16 éven át. Embri gyengeségemül rovom fel, ha egy-egy csapást mértem arra a

Adrian de Montluel boldogságtól sugárzó arcát látta maga előtt.

— Képzeld, Clementine, sikerült lebeszélnem anyámat arról a házasságról, melyre kényszeríteni akart s most semmi akadályának, hogy a feleségemé tegyem. Lásna, ön hűtelennek tartott s visszakövetelte tőlem arcképeit és leveleit, de én nem akartam előbb mutatkozni, míg ezt a dolgot teljesen rendbe nem hoztam. Most elmúlt a veszély s én elhoztam szerelmének zálogait. Vajon most is visszaakarja még?

— Hogyan? Önnél vannak?

— Igen, bár az éjjel nagy veszélyben forogtak. Betörők jártak nálam s ellopták egy kazettában huszezer frankomat.

— Szent Isten! Ez a kazetta az? — szolt Marans asszony, az asztalon álló kis remekművű szekrénykére mutatva.

— Igen, ez az — szolt az ámuló Montluel és kérdő tekintetét vetett a kacagó asszonyra.

— Az egyik tolvaj én voltam, barátom, a másikhoz pedig mindjárt elgyűntek ha ön egy kissé félrevonul, hogy felöltözhessem. Legálább alkalmat adunk neki, hogy gratulálhasson az új jegyepárnának. Bővebb magyarázatot ott fog kapni.

A magyarázat teljesen kielégítette Montluel, mert a fiatal pár kacagva és boldogan még aznap felkereste a közjegyzőt.

George Pigot.

szájra, mely csak dicsekedni és rágalmozni tud. Ugy véltem, hogy társadalmi kívánság velem szemben az, hogy vagy az előkelő egyének barátságát szakítsam ketté, vagy visszavágjak oda, ahonnan sértettek.

»Kötelességem volt ez annál inkább, mert 6657 forint 71 kr. kölcsön tőkével és 5303 frt. 17 kr. adományval, összesen 11,960 forint 88 kr.-ral voltam a társadalom nagy tömegébe elbocsátva.

Eddig az — Istennek számoltam tisztelt barátaim. Ti lettetek volna illetékesek, akiket ilyennek meghallgatására fel is kértem. Tőletek kaptam működésemmel erkölcsi és anyagi támogatást. Nem engedtetek meg soha! még egy szóbeli köszönet kimondását se. Es azokkal szemben, kik szabályszerű számlákkal kezelték a közügyet, maga B. Döry József Bihar megye elhunyt főispánja intett le a nyilvános nyugtázás, számadás adatainak utánzásáról. Azok, akik száz forintokat adtak, hasonlóan tiltakoztak nyilvános számadás és köszönet ellen. Nehéz volt ezt meg nem cselekedni, mert aki 20 krt. adott, nyilvános köszönetet, ingyenes korcsolyázást, (be tudnám bizonyítani, hogy többet is) követelt.

Majdnem harminc évi ismeretségünk, barátságunk (ti voltatok kik ezzel megtiszteltetek) még csak egy bántó szót, egy ferde gondolatot sem engedett közöttetek és közöttem támadni.

Ne vegyétek tőlem rossz néven azt a kifejezést, hogy van még nekem »egy-két« hozzatok hasonló jellemű jó emberem. Sőt többet mondok: a hozzátok hasonló emberek közt nincs nekem egy ellenségem se. Pedig se házam, se szőlőm, se diszruhám nincs. Eltekintve az elkeseredés szavaitól, hallgassatok meg, miként kaptam első sorban az anyagi támogatást.

A városliget javára tett adományok és rendkívüli jövedelmek.

Biharmegyei Takarékpénztár.

1887. ápr. 20. B. sz. 194.	20 frt
1889. » 13. » » 59.	10 »
1890. máj. 31. » » 95.	10 »
1892. ápr. 3. » » 98.	10 »
1893. márc. 23. » » 109.	10 »
1894. » 22. » » 105.	10 »
Osszesen	70 frt

Biharmegyei Casinó.

1888. máj. 28. B. sz. 223.	40 frt
1889. ápr. 13. » » 58.	25 »
1890. máj. 31. » » 96.	25 »
Osszesen	90 frt

Szabó József ur.

1892. jun. 18. B. sz. 123.	50 frt
1893. » 22. » » 122.	50 »
Osszesen	150 frt

B. Döry József.

1892. jun. 18. B. sz. 82 (kut)	156 frt
1897. jul. 6. » » 72 (hagyom.)	50 »
Osszesen	206 frt

Biharmegyei Kereskedelmi Bank.

1892. márc. 24. B. sz. 86.	30 frt
1893. » 24. » » 110.	30 »
1894. » 10. » » 103.	30 »
1895. » 7. » » 70.	30 »
1896. febr. 29. » » 165.	30 »
1897. » 10. » » 17.	25 »
1898. » 25. » » 86.	25 »
1899. » 6. » » 9.	25 »
Osszesen	230 frt

Nagyvárad Takarékpénztár.

1885. Bucányi féle kuglizó	200 frt.
1893. Kispiazi cukrászkioszk	800 »
1890. május 28. 222 sz. a.	100 »
1891. » 13. 153 sz. a.	25 »
1892. április 2. 94 sz. a.	50 »
1893. márc. 16. 108 sz. a.	50 »

1894. » 15. 104 sz. a.	50 frt
1895. » 11. 71 sz. a.	50 »
1896. » 13. 166 sz. a.	50 »
1897. » 1. 47 sz. a.	50 »
1898. » 6. 88 sz. a.	50 »
1899. » 20. 10 sz. a.	50 »

Osszesen: 1525 frt.

Vegyes adományok.

1886. évi gyűjtés 1—39 sz. a.	297— frt
1886. évi gyűjtés 343—362 sz. a.	19686 »
1886. jan. 6. Reismann Mór	1— »
1886. jan. 21. Huzella Gyula	3— »
1886. máj. 29. Román József	5— »
1887. márc. 9. Cséplő Péter	30— »
1887. okt. 26. Szőke Gyula	10— »
1887. máj. 15. Lendler Ferenc	5— »
1888. évi gyűjtés 262—304. sz. a.	17056 »
1888. február 2. Lendler Ferenc	5— »
1888. június 2. Lendler Ferenc	5— »
1888. szeptember 20. Hegedűs Géza	5— »
1888. dec. 17. Tornakör tagdíjak	1250 »
1890. okt. 8. Czegléd Sándor	5— »
1892. nov. 23. »Bandi fa«	5— »
1894. ápr. 13. Kukoly Bálint	5— »
1893. dec. 21. Bölönyi Sándor	10— »
1895. okt. 29. 50 kr.-os adományok	4— »
1895. márc. 15. Lajosy L. gyűjtése	250 »
1896. május 9. Adorján E. gyűjtése	10— »
1896. dec. 21. Pallay L. gyűjtése	350 »
1896. dec. 21. Ujfalussy D. gyűjtése	450 »
1898. márc. 3. Rózsavölgyi L.	4— »
1898. márc. 26. Lat. szert püspökség	10— »
1899. dec. 10. Kutka G. (Szénáért)	5— »
1900. jul. 3. All. folyammérnök	480 »
Osszesen:	81922 frt.

Vegyes jövedelem.

1885. jan. 17. táncvigalom	5210 frt
1886. jun. 28. Tanszermuz. ün.	5642 »
1887. febr. 14. Alarcosbál	30180 »
1888. jun. 3. Ker. ifj. táncest	1150 »
1890. máj. 16. Iparos ifjak táncest.	10— »
1891. Behajtásokból Fassie	4— »
1895. jun. 22. Gyermekek majális	5— »
Osszesen:	44482 frt

Értékesítések.

1892. febr. 22. Jégért Netyő	25— frt
» » » Frölich	45— »
» » » Frölich	25— »
1895. jan. 18. » Czegléd	80— »
» » » Frölich	60— »
1899. febr. 28. Jégért Hillinger	70— »
1893. okt. 13. Csolnokért Nicholson	7035 »
1894. ápr. 12. Kelemen Kálmán	15— »
1895. szept. 15. Tönkert Müller	15— »
1896. nov. 8. Fáért Nagy Gyula	21— »
» febr. 26. Fáért Bauer	24— »
1885. szept. 16. Fáért többen	4360 »
Osszesen:	49395 frt

Városi adomány csolnakra.

1889—1901-ig á 100 frt	123780 frt
Kiadás csolnakra 16 éven	220333 »
fedezésre szorult	96553 frt
Megtanult evezni hatezer egyén.	

Városi adom. pályáörnek.

1889—1899-ig	2000— frt.
Pályáör fizetés 16 éven	274180 »
Fedezésre szorult	74180 »

Vegyes adomány a várostól.

Selyemtenyészésre	100— frt.
Kifizetett összeg idegen pénzből	6034— »
Városi forg. nyereség:	5934— »
Utcanyitásra	100— »
Két utcamegnyitás értéke	4100— »
Városi pénztár nyeresége:	4000— »
Gátépítésre	50— »
Tervezett erre a város	500— »
A város nyeresége:	450— »

Selyemtenyésztésre, fatenyésztésre.

Biharmegyei pénztára	500.— frt.
Biharm. gazd. egyesület	100.— »
Összesen:	600.— »

Ez összeg az én személyemre van kiutalva. En földhordásra, fatenyésztésre fordítottam. Kiosztottam 2000 fát és 200.000 darab csemetét ingyen.

Idegen pénz.

A nagyváradai tornaegylet vagyona 1874—75 évi tornatanolyamból	305.— frt.
Biharmegyei adománya selyem és fatenyésztésre	500.— »
23 kötvény ára	230.— »
Három tartozás	2650.— »
Összes teher:	3685.— »

Ez a tóba van befektetve.

Rátkay József.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Április 7. A kath. legényegylet közgyűlése d. u. 5 órakor.
 Április 13. Kath. liceum zárúnnepélye.
 Április 13. A Kath. liceum zárúnnepélye.
 Április 14. A hegyközség gyűlése.

* **A diakovári püspökség.** Eszékről jelentik, hogy az *Obzor* szerint a zágrábi körökben még mindig számítanak annak lehetőségére, hogy dr. Baross apátot nevezik ki diakovári püspöknek. Baross a legközelebbi napokban Rómába utazik s ezt sokan a püspöki széki betöltése dolgával hozzák kapcsolatba. Valószínű azonban, hogy dr. Mihalovics Hugó zágrábi egyetemi tanár lesz az új püspök, ő a Vatikán és gróf Pejacevich bán jelöltje.

* **Uj járásbírák.** A hivatalos lap tegnapi száma az albirák tekintélyes részének örömet hozott. Számánál több albirót neveztek ki bírává. Ezek közül bennünket a következők érdekelnek közelebbről: dr. Beszedics Dezső nagyszalontai járásbírói albiró a nagyszalontai, Pogány Menyhért magyarcsékei járásbírói albiró a magyarcsékei és Halász Zsigmond székelyhidi járásbírói albiró a székelyhidi járásbírói albiróhoz járásbírákká nevezettek ki.

* **A beteg Kossuth Ferenc.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapota még mindig nem javult annyira, hogy elhagyhatná lakását s így a képviselőház holnapi ülésén sem vesz részt. A miniszter még két-három napig kénytelen lesz a szobát őrizni.

* **A román lázadás és a csendőrség.** A román lázadásból kifolyólag az a híresztelés kelt szárnyra nálunk Magyarországon, hogy a román lázadás átcsapott a határokon s itt kezd hódítani. A híresztelések azt is állították, hogy Magyarország összes nélkülözhető csendőr legényeit a határszéli állomásokon összpontosítják. Mint egyik kolozsvári lap írja az ottani csendőrparancsnokság e híreszteléseket teljesen alaptalannak nyilvánította. Az összpontosításra a magyarországi lakosság békés magatartása miatt nem volt ok.

* **Felső ipariskola Nagyváradon.** A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok nagy áldozatokkal tartja fenn a nagyváradai felső kereskedelmi iskolát, mely már kétségtelenül bizonyította működésével, hogy nagyon is hézagot pótol Nagyvárad kulturális életében. A

Csarnok legutóbbi közgyűlésében egy Nagyváradon felállítandó felső ipariskola ügyéve foglalkozott. Ilyen intézet felállítását már többször kérte a minisztertől, de merev elutasításban részesült s Aradra utalt leiratában a miniszter. A Csarnok egy bizottságot küldött ki dr. Hoványi Géza elnöke alá e tárgyban. Most pedig beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy dr. Moskovits Miklós által e tárgyban beadott indítványt már az áprilisi közgyűlésen vegye tárgyalás alá a város törvényhatósága s küldjön egy bizottságot, amely Csarnok bizottságával együtt tárgyaljon, továbbá e tárgyban Biharvármegye is kéressék fel. Kívánatos, hogy az akciónak meglegyen a kívánt sikere.

* **Tóth Béla meghalt.** Mint éjjeli tudósítónk telefonálja Tóth Béla a Pesti Hírlap kitűnő munkatársa tegnap szívizélhűdés következtében meghalt. Az elhunyt a Pesti Hírlapban az »Esti leveleket« irta állandóan. Az elhunytak felesége nem régen hunyt el.

* **Birói szakértőszemle az aszfaltra.** Nagyvárad város tanácsa tegnap foglalkozott a Rákóczi-ut és Bémer-tér aszfaltburkolatának kérdésével. A birói szakértőszemle ebben a kérdésben ugyanis április hó 8-án lesz s ez alkalomra állapították meg a szakértők elé terjesztendő kérdéseket. Komlóssy József gazdasági tanácsnok nagy gonddal, buzgalommal dolgozta ki a kérdéseket, hogy a kényes ügyben, amelyből előreláthatólag per lesz, a városra hátrány ne származzék, annál is inkább, mert itt nem csekély összegről, hanem közel egy fél millió koronáról van szó. A gazdasági tanácsos igazán szép munkát végzett, amelyet a tanács el is fogadott s kiadja a kérdőpontokat a szakértőknek. A kérdőpontok megállapításánál a szerződést vette alapul s pontonként ezen halad. Milyen az aszfalt, minőnek kellene lenni; milyen a tapasztalat a különböző évszakokban, továbbá felölelik a kérdőpontok az aszfalt vállalat által felállított kérdőpontok ellensúlyozásául adandó véleményeket. A szakértői szemlére tudvalegőleg úgy Nagyvárad városa, mint a vállalkozó cég, továbbá a kir. járásbírói 2—2 szakértőt kért fel, tehát összesen hat szakférfi fog nyilatkozni, hogy milyen a mi aszfaltunk.

* **A cipésziparosok helyzete.** A nagyváradai cipész és csizmadia iparosok helyzete mind jobban válságossá válik nemcsak a nyersanyag drágulása folytán, mint még inkább azért, hogy a külföldről beözönlő silány készítmények olcsóságuknál fogva előzönlnek a piacot. Pedig közel négyszáz kisiparos existenciájáról van szó. A nagyváradai cipésziparosok szakosztálya a városhoz beadott kérvényben rámutat a cipésziparosok válságos helyzetére s kéri a várost, hogy ezen állapotot falragaszkon, vagy más alkalmas módon hozza a közönség tudomására s hívja fel a helyi cipészipar támogatására. Amíg az itteni iparosoknak a megélhetésük sincs meg, százezrek ne vándoroljanak idegenbe tőlünk mutatók, de rossz munkákért. — Ilyen uton azonban aligha lesz sikere a mozgalomnak, amíg az önálló vámtérület nem segít az elárvult kisipar sanyaru helyzetén.

* **A Rákóczi-ut és Bémer-tér parkirozása.** A Rákóczi-utca aszfaltozása folytán a Páris-pataktól az Ujsorig terjedő jobb oldali terület rendezve lett, az árkokat betömték s a korhadt vén fákat most vágják ki. A közközházzal szemben levő területet sétahelynek alakítják át s bevetik fűmaggal s beültetik bokrokkal. Eppen így parkirozzák a Bémer-téren levő köröndöt, ahol virágsoporto-

zatokat ültetnek. A városi tanács a parkirozási munkálatokat tegnap elrendelte.

* **Járásírnokok értekezlete.** Vasvármegyei járásírnokai a járásírnoki cím megszüntetése és helyébe az irodatiszti cím használata, valamint a járásírnokvezetői állások szervezése tárgyában országos mozgalmat indított és csatlakozásra Biharvármegyei járásírnokait is felhívta. Biharvármegyei járásírnokai e célból Nagyváradon folyó hó 1-én a Rimanóczy szállodában összegyűltek s értekezletet tartottak. Az értekezleten a vasvármegyeiek indítványát egészben azon megtoldással fogadják el, hogy ez ügyben még a folyó év folyamán Budapestre országos kongresszust hívnak egybe. A tisztikar a következőleg alakult. Elnök: *Bihari I. Ferenc*, közp. jár. írnok. Pénztárnok: *Béhr Elek*, cséffai jár. írnok. Jegyző: *Lalok József* belényesi jár. írnok.

* **Az esküdtek összeírása.** A törvényszéki elnök tegnap átiratot intézett az alispánhoz Atiratában panaszkodik az elnök, hogy az esküdtek összeírásánál az összeírók nem tekintik az ügy fontos hivatását és nem járnak el kellőleg. Ugyanis az összeírás alkalmával leginkább a gazdálkodó és iparos egyéneket írják össze míg az értelmesebb elemeket kihagyják. Különösen megemlítik, hogy a nagyszalontai járásból beküldött esküdtek névsorából teljesen hiányzik az ottani intelligencia, mely pedig igen értékes elemét képezi az esküdszéknek. Kéri az elnök az alispánt, hogy intézkedjen miszerint hasonló eset a jövőben ne forduljon elő.

* **Zsassa adománya.** A tegnapi gyermek napon Fedák Sári a Kossuth-utcán sétált és az ottani gyermekvédő lyga pénztáránál lévő Willandné kasszájába 65 koronát tartalmazó pénztárcáját dobta. A primadonnát tettéért a közönség megéljenzte.

* **Gyöngye elméjü községi orvos.** A törvényszék tegnap átiratot intézett Biharvármegye alispánjához egy községi orvos ügyében. Köröstarján közséjében az év elején egy leányt súlyosan megvert egy falubeli legény. A leány a verés után elment dr. Luby Lajos községi orvoshoz, hogy magáról látletet vegyen. Az orvos ki is állította a bizonyítványt, melynek alapján a verekedő legény ellen feljelentést tett a leány. A törvényszék ez ügyben ki is tüzte a tárgyalást, melyre dr. Lubyt is megidézte tanuként. A tárgyaláson azonban az orvos a feltett kérdésekre úgy vallott, hogy a törvényszék gyöngye elméjügre következtetett belőle s e miatt vallomását nem lehetett megbízhatónak venni. A törvényszék kéri az alispánt, hogy intézkedjék, miszerint ez igen fontos állás, mely úgy közegészségügyi, mint a jelen esetből kifolyólag igazságszolgáltatási szempontból megkívánja, hogy arra alkalmas egyénnel töltsék be, ne maradjon továbbra is egy gyöngye elméjü orvos kezében.

* **Meghívás.** Nagyvárad város iparokt. bizottságának tagjait a városház tanácstermében f. évi ápril hó 5. napján d. u. fél 5 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Folyó ügyek. Nagyváradon, 1907. évi ápril. hó 2-án. *Ragány János* elnök.

* **A Sas építése.** Már említettük, hogy a régi Fekete Sas helyén építendő monumentális palota felépítését még a tavasz-zal megkezdik. A törmelékek eltakarításával s az építéshez szükséges anyag előkészítésével egész sereg ember foglalkozik. Dr. *Adorján Emil* és dr. *Karländer Ede* tulajdonosok tegnap terjesztették be a városhoz az építkezési engedély iránti kérelmet, a tervekkel. Bejelentik egyben, hogy a tervek készítésével Komor Marcell és Jakab Dezső budapesti műépítészeket, az épít-

kezés végrehajtásával pedig *Sztarill* Ferenc jeles helybeli építész biztárok meg, akinek neve elég garancia arra, hogy Nagyvárad város ezen legdiszesebb palotája kitűnően lesz felépítve.

* **Hatósági boncolás.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról a gyilkosságról, melyet Horváth Zsigmond követett el s a melynek Horváth Zsuzsanna az áldozata. Mint értesülünk Horváth Zsuzsanna tegnap délután meghalt a kórházban. A törvényszék tegnap délután 6 órakor foganatosította a boncolást.

* **A cigányok ügye.** A cigányok telepítésének ügyével valóságos foot ball-t játszanak a városházán. A velencei földeken a tulajdonosok nem akarják őket tovább túrni s ha szép szerével nem mennek, széthányatják kulibáikat. Pedig vannak szépen, közel háromszázan. Nehéz dió, mégis csak meg kell törni a városházán, mert a cigányok nagy része büszke rá, hogy itthon van, mert nagyvárad illetőségű s még más helyről is ide hozzák őket vissza, ha tul tévednek a határon. A rendőrkapitány tegnap jelentést tett a tanácsnak, hogy intézkedjék s jelöljön ki helyett, ahova Faraó ivadéka kiteleptsék, mert ha széjjel-szélednek, valóságos invázió szakad a lakosságra. A tanács azonban nagyon tanácstalanul áll ebben a kényes kérdésben s nem tudott mást tenni, mint visszaadta az ügyet a rendőrségnek, hogy valami módozatot terjesszen elő a cigány kérdés megoldására.

* **A mentők működése.** A nagyvárad mentőosztály a múlt hóban is lelkiismeretesen teljesítette szolgálatát. Március havában összesen 29 esetben lettek foglalkoztatva a mentők. Városunk igazán fontos funkciót teljesítő intézménye fenállása óta összesen 1137 esetben működött.

* **Cirkusz Nagyváradon.** Már említettük, hogy a kontinens egyik legnagyobb lovardáját a Willand-testvérek a nyár folyamán Nagyváradra akarják hozni. Ezen szándékuk annyira komoly, hogy már a rendőri engedélyt is kieszközölték. Még a használandó terület helypénze felett nem jött létre az egyezés. Előbb 4464 koronát kért egy hónapra a város s a cirkusz tulajdonosa napi 60 koronát ajánlott fel. A városi tanács tegnap tartott ülésében a 24 napra járó helypénzt 1500 koronában állapította meg. Így is az összes városok között Nagyváradon fizetik a legmagasabb helypénzt. A cirkusz július 5 től 23 ig lesz Nagyváradon.

* **A négylábuak összeírása.** A rendőrség évenként teljesíti a gazdasági jószágok összeírását. Az ez évi összeírást most fejezték be. E szerint van Nagyváradon bika 103, tehén 1016, üsző 377, ökör 1283, tinó 20, ló 1316, szamár 51, öszvér 1, sertés 2117, juh 275 darab.

* **Adomány a Szacsvey szoboralapra.** A Szacsvey vérianu szoborleplezési ünnepélyén jelen volt a rokonok között Szacsvey Imre csikszeredai járásbíró is. Az ünnepély után hazatávozván, valószínűleg a szépen sikerült ünnepély hatása alatt s rokoni szeretetének kifejezésül, 50 koronát küldött Nagyvárad város polgármesteréhez a Szacsvey szoboralapjára.

* **Elkobzott fegyver.** Igen eredeti panaszos levél érkezett tegnap az alispánhoz. T. Papp Benjamin csöndes természetű földmives az elmúlt hó 22 én egy új fegyvert vett 40 koronáért. A fegyvert a ragadozó madarak pusztítá végett vásárolta Papp Alig vásárolta meg a fegyvert, mikor megjelent nála két csendő s a puskát elkobzták tőle. Az elkobzás után következő napon hirdették ki dobszó útján, hogy a fegyvertartók jelentsék be fegyvereiket, mert különben elfognak koboztatni. E feletti elkeseredésében a panaszos levélben a következő szavakkal fejezi ki buját Papp gazda. Teringettét hát miért nem jelentették ki egy nappal hamarabb azt a szabályt. Érdekes

az ember mentegetőzése, melyben kioktatja az alispánt, hogy szegény ember nem lehet vadász, mert a nyul hus nagyon költséges eledel. A nyulhus elkészítéséhez sok zsir kell, a zsir meg drága. Tehát ők nem lehetnek vadászok. A panasz végével pedig bejelenti, hogy polgári becsület szavára fogadja, miszerint ő ha vissza kapja fegyvert, nem használja orrvadászatra, sem pedig szocialis panasz kérdések megoldásában, a felett az alispán fog határozni.

* **Husz fillér.** A törvény, törvény. Még 20 fillér erejéig is törvény. Amint azt a hivatalos lap mai számában megjelent következő felhívás bizonyítja:

A beregszászi kir. törvényszék mint büntető bíróság az ismeretlen tartózkodó Makó Imre legutóbb berekszászi lakost felhívja, hogy a részére 1208—1907. B. számú végzéssel kiutalt 20 fillér átvétele végett ezen hirdetésménynek közzétételétől számítandó egy éven belül a beregszászi kir. adóhivatalnál személyesen vagy meghatalmazott által jelentkezzen, mert ellenkező esetben a 20 fillér az állampénztár javára fog beutaltatni.

Megjegyzendő, hogy egy hirdetés közzététele a hivatalos lapban hat koronánál többbe kerül.

* **Az osztályosrajtók** tegnapi húzásán a következő számokat huzzák ki nyere-ménnyel:

100.000 koronát nyert: 23818.
10.000 koronát nyertek: 15966 51767 65508.
5000 koronát nyertek: 12795 37092 71038 114337.
2000 koronát nyertek: 8002 8373 16773 17665 21160 23695 24103 27844 28249 37439 45816 49437 49916 53256 59365 61137 61695 66174 73738 83835 86490 87413 87665 96622 98213 103158 103723 106907 111961 115430.
1000 koronát nyertek: 2850 3692 5726 6865 13183 14454 15350 16652 25826 28906 34938 35250 44806 48272 53930 57475 63643 63718 64647 65856 66320 67436 69629 70666 70586 71907 73047 75028 76021 81805 85119 88298 89277 89290 91404 92258 94058 98404 99278 101099 103058 108810 10038 111168 112812 115540 119524 123817 121752.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

* **Névváltoztatás.** Weisz Jakab berettyóújfalui lakos vezeték nevét belügyminiszteri engedéllyel *Vajdára* változtatta.

* **Elfogott kilincs tolvajok.** Tegnap hirt adtunk arról, hogy a kilincs tolvajoknak nyomában van a rendőrség. Mint értesülünk a rendőrségnek sikerült is őket az elmúlt éj folyamán Boros László, Boros József, Gut György és ifj. Nyárádi Lajos személyében letartóztatni. Nevezettek beismerték, hogy az utóbbi időben elkövetett kapuajtó kilincs lopásokat ők követették el. Az ellopott rézkilincseket idősebb Nyárádi Lajos lakatosnak árusították el, aki viszont a rézkilincseket összetörve a helybeli ócska rez kereskedőknek adta el. Az ócskaréz kereskedőknél tegnap megtartott házkutatás alkalmával nagymennyiségű összetört rézkilincs lett lefoglalva. A rendőrség felhívja a károsult háztulajdonosokat, hogy panaszai megtevétele végett a rendőrség bünygyi osztályánál, ahol a kilincsek is megtekinthetők haladéktalanul jelentkezzenek.

* **Elveszett.** Folyó hó 2-án este 5 és 6 óra között Deák Ferenc-utcán egy 280 koronát tartalmazó pénzes erszény elveszett. Becsületes megtalálója a tárcának a rendőrséghez leendő beadása alkalmával illő jutalomban részesül.

* **Megérkeztek** egyenesen a termelőktől egy a kerti vetemény, mint a mindennemű gazdasági vetőmagvaim, mit is jóval előnyösebb árban mint Budapesten, szolgálatok a nagyérdemű gazdaközönségnek.

Továbbá ajánlok a böjti időnyre mindennemű halakat, halkonzerveket aspikban, olajban és különböző szószokban. Mindennemű sajtokat, Husvétii tojások nagy választékban. Friss csarfiol, hidegen ütött len és tökmag olajat, szóval minden csemege áruimat.

Szives rendelmenyének elvartában jegyzek kiváló tisztelettel Kádár Fános.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtök: Heidelbergi diákélet.
Péntek: Vig özvegy.
Szombat: Madarász.
Vásárnap: Déryné ifiasszony.

Cigánybáró.

»Részben új szereposztást jelzett a színházi jelentés; a minék első gyakorlati nyilvánulása volt, hogy a zenekarban teljesen uralomra jutott a nagydob és a cimadratta. Hat elbocsátott zenész hiánya nagyon is érezhető volt a Cigánybárónál, ennél a kedves zenéjű operettnél; a nagydob vette át a vezérszerepet, emlékeztetve vándor rezes bandákra, de nem színházi zenekara.

A szereplők javarésze a régiiek közül került ki. Új volt *Sárossy* (Gábor diák). Lámpaláza, izgatottsága épp oly feltűnő, mint igazán délceg alakja. S amily pompás megjelenése van fekete magyar ruhában, oly színpadiatlan az a szokása, hogy gesztikulálása a bajusza és a nyakkendője örökös igazgatásában merül ki. *Hajnal* Palásthy helyett vette át Zsupán szerepét s ismét nagy sikert aratott. Igaz örömmel tapasztaljuk, mint fejlődik ez a fiatal színész igazán a szemünk előtt. Minél több szerepet kap, annál gyorsabban bontakozik ki tehetsége. Közönség csekély számmal. —7.

Heidelbergi diákélet. Minden színháznak vonzó és kedves műsordarabja, a »Heidelbergi diákélet« kerül ma színre a Szigligeti színházban új főszereplőkkel, *Hevesi* Gusztika, a most szerződötett naiva tulajdonképen ma mutatkozik be igazi naiva szerepkörben. Katicát játsza, míg a szerelmes herceg szerepében *Beregi* Sándortól látnak újabb érdekes alakítást. Mindkét szereplő mai estéje iránt nagy az érdeklődés a közönség körében.

EGYESÜLETEK.

A Katholikus Kör gyűlése.

A nagyvárad Katholikus Kör igazgatóválasztmánya tegnap este tartotta április havi gyűlését a kör helyiségében.

Jelen voltak *Dus* László és dr *Vucskics* Gyula alelnökök, dr *Karácsonyi* János, *Novotny* S. Altonz, *Kelemen* Kálmán, *Láng* József, *Csobánczy* Lajos, *Stark* Gyula, *Becskay* Lajos és dr *Imrik* Gusztáv titkár.

A választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott *Fetser* Antal segédpüspöknek a kath. liceum legutóbbi böjti estéjén tartott tanulságos felolvasásáért, melyben körvonalazta az egyház álláspontját korunknak sokat emlegetett két kérdésében a feminizmus és koeducatio ügyében.

Titkár jelentette, hogy a kath. liceumnak zárünnepélye t hó 13-án este lesz megtartva a premontrei főgymásium dísztermében. A zárünnepélynek gazdag műsorozata lesz. Dr *Lány*, József felszentelt püspök tart előadást, ének

hegedő, zongora számok és a férfi dalárda karéneke szolgálnak méltó keretet hozzá.

Szele Benő könyvtárnoknak lemondását elfogadta a választmány s helyébe megválasztotta Bodnár Jánost, ki könyvtári tanfolyamot végzett s aki újra fogja rendezni a könyvtár. A választmány nyomban intézkedett a könyvtár átadása iránt mi annál könnyebben ment, mert dr. Karácsonyi János, Bodnár és Kovács János segédkezésével a napokban fejezte be a könyvtár inventálását.

Uj tagul felvétetett ifj. Márkus János, városi főpénztári ellenőr.

A legényegylet ülése. A nagyváradai kath. legényegylet választmánya ma, csütörtökön este 6 órakerülést tart, amelyen a vasárnapi közgyűlés tárgyait készíti elő. A választmányi ülés tárgyai közt lesz az egyelet házának tatarozási munkálatára vonatkozó javaslat, valamint a záró évi számadás költésévetés és igazgatói jelentés. Este fél kilenc órakerülést tart a gyűlés melynek a tisztikar megválasztása képezi tárgyát. Az érdekelteket ezuton is felhívja a vezetőség, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg a gyűléseken.

TÁVIRATOK.

A barini választás.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Barinban tegnap tartották meg a pótválasztást, mely reggel 8 órakerülést vette kezdetét. A jelöltek közül Dömötör Mihálynak 11 órakerülést 279, Ivánka Milánnak 165, míg délután fél 3 órakerülést Dömötörnek 466 és Ivánkának 476 szavazata volt. A választás még nem fejeződött be lapunk zártakor. A két párt erősen harcol az eredményért, mely még kétséges.

Vilmos császár fia Amerikában.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Mint nekünk jelentik, Vilmos császár fiát, Oszkárt, a harvaldi egyetemre küldi tanulmányainak befejezése végett. A német császár az említett egyetemet tartja a világ első egyetemének. A osászár fia Roosevelddel fiával fog együtt tanulni.

Juriga kérelme.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Mint értesülünk, a tegnap hazaérkező igazságügyi miniszternél Juriga Nándor országgyűlési képviselő tisztelgett, mely alkalommal kérte a minisztert, hogy büntetésére két heti időhaladékot adjon. A miniszter a kérelmet teljesítette.

Pólai kikötő áthelyezése.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Tudósítónk jelenti, hogy a pólai kikötőt Medolnóba helyezik át. Póla azonban megmarad tovább is hadi kikötőnek, melyet Port Artur mintájára alakítanak át és megerősítenek szárazföldi erődítésekkel is. A kereskedelmi kikötő áthelyezése Ausztriának nagy hasznot jelent.

Összeütközött vonatok.

Kassa, április 3. Mint értesülünk egy Kassáról, Németországba mezeimunkásokat szállító vonat egy ugyanazon sín páron álló tehervonattal összeütközött. Az összeütközés következtében 2 ember halálosan megsérült, 15 utas

könnyebben, valamint 2 vonatvezető is könnyebben megsérült. A sérülteket a Tescher kórházba szállították.

Bülow és Tittoni.

Berlin, április 3. A Tageblatt római tudósítója jelenti: Bülow herceg és Tittoni a hágai konferenciára nézve oly megállapodásokat létesítettek, melyek kizárják, hogy a két szövetséges hatalom közt oly nézeteltérések merüljenek föl, mint az algézirasi konferencián volt.

Berlin, április 3. Bülow herceg április 8-ig marad Rapolloban s onnan egyenesen Berlinbe utazik, hogy a birodalmi gyűlés és a képviselőház ülésén jelen lehessen.

Általános sztrájk Temesvárott.

Budapest, április 3. (Saj. Tud. Tá.) Temesvárról jelenti tudósítónk, hogy ott általános sztrájk van kitörőben. Az építő munkások nem hajlandók megadni a jelen követeléseket csupán azt, melyeket tavaly biztosítottak a munkásoknak.

A romániai forrongások.

Bukarest, április 3. Telefon tudósítónk jelenti, hogy Bukarestben a pénzintézetek gyűjtést indítottak a fölkelés elnyomásában közreműködött s elesett vagy megsérült tisztok családjainak segélyezésére.

Contacusin, április 3. Az ottani értesülések szerint az állam nem hajlandó segélyezni és kártalanítani a rablás és gyújtogatásból származó károsultakat, mert a kormány viszmajos álláspontjára helyezkedik, mely szerint az adott esetekben a kormány nem köteles kártalanítást nyújtani. A biztosító társulatok szintén nem hajlandók fizetni a biztosításban kikötött összegeket.

Bécs, április 3. Az ottani román követség egy táviratot közöl, mely szerint Romániában a nyugalom teljesen helyre állott. A távirat szerint a zavargáson okozóul nem a parasztlak tekintendők, hanem mások, kiknek nem a paraszti helyzetjavítás volt a cél, hanem egészen más.

Igazságszolgáltatás.

„Letette» az apját.

Még 1905. őszén történt, hogy Vajda Sándor terebesi gazda összeszólatkozott a fiával, Mártonnal és annak a feleségével, meg a sógornőivel. Az öreg Vajda jó hatvanas kora dacára vigan élte világát, szoknya után szaladgált s nem nagy büszkeségére vált a családjának. E miatt állandó volt a viszály a családban. Az említett alkalommal aztán az öreg annyira kifőtt a sodrából, hogy felkapott egy borotvatető szijat s azzal ment neki a fia sógornőinek. Vajda Márton látta, hogy ez több kettőnél, odaugrott az apjához, megkapta a két kezét, átfogta a mellén, bevitte a szobába s letette a pamlagra.

Vajda Sándor pedig felkelt, elment a csendőrhöz s feljelentette, hogy úgy letette a fia, hogy nyolc napon túl nyögött utána.

Az eset a bíróság elé került. A törvényszék vádtanácsa megszüntette az eljárást. Az

ügyész felebbezett. A tábla vád alá helyezte a fiut s visszaküldte az ügyet a törvényszékre. A törvényszék most már elítélte a fiut 50 koronára. Dr. Krüger Aladár védő felebbezésére a tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatta s a fiut felmentette. Elfogadta a tábla a védőnek azt az érvelését, hogy a törvényszék ítélete csak az apa terhelő vallomásán alapszik, az apát pedig nem figyelmeztették arra a jogára, hogy fia ellen vallani nem köteles, ennélfogva erre a vallomásra a fiut elítélni nem lehet, annál kevésbbé, mert más bizonyítékok ellene szólnak. A valóságos Odisszeát járt ügyezzel jogerős befejezést nyert.

Mit tárgyal az esküdtszék? Félhavi szünet után 15-én ismét megkezdte igazságszolgáltatást az esküdtszék. A tárgysorozat száma csupa sajtóvétséggel foglalkozik. Most fog tárgyalás alá kerülni a Halász kontra Nógrádi féle sajtóper is. Az áprilisi tárgyalások már 15-én megkezdődnek. Az eddig kitűzött öt sajtóvétség mind igen érdekes s bizonyára nagy érdeklődés mellett fognak lefolyni a tárgyalások. Az öt sajtóvétség a következő sorrendben fog tárgyalás alá kerülni. Április 15-én Nógrádi elleni sajtóper, ugyanesak 15-én Indrejkja Abraham sajtóper is tárgyalás alá kerül. Április 16-17 Kun Béla, április 18 Nagy Béla és április 19 Boku Szevér hírlapírók sajtóvétségei fogják képezni az esküdtszék tárgyalási anyagát.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, április 3.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, április 3.

Buza április	— — —	15 50	—	15 32
Rozs április	— — —	13 50	—	13 30
Tengeri május 1907	— — —	1058	—	10 46
Repce aug.-ra	— — —	27 62	—	27 80
Zab apr. ra	— — —	15 00	—	92 78

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 április 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	11.21
Magyar koronajárdék 4%	— — —	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	96.—
Magyar gyermekny sorsjegy-kölcsön	— — —	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	150 50
Osztrák járdék ezüstben	— — —	99.—
Osztrák járdék papirban	— — —	100.—
Osztrák korona járdék	— — —	117.—
Osztrák járdék aranyban	— — —	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17 65
Magyar hitelbank részvény	— — —	17 65
Városi villamosvasut	— — —	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	680 50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	683 25
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	19 08
Német birodalmi márka	— — —	117 58
London vista	— — —	241 17
Páris vista a	— — —	95 47
20 márkás arany	— — —	37 40

Forgalmi kimutatás 1907 ápr. 1-2

Tiszta buza körülbelül 120 htl — Kétszeres buza 60 hltr Rozs 40 hltr Árpa 40 hltr Zab 150 hltr Tengeri 180 hltr burgonya 70 hltr.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Édes jó férjem Stern Herman betegsége és elhalálása alkalmából tájédalmas gyászomban minden felől a szeretet és a vigasztaló részvét nyilvánult meg családunkkal szemben. Lesújtó bánatunkban képtelenek vagyunk a hozzánk érkezett meleg, résztvevő sorokat nemesszívű küldöiknek egyenként megköszönni.

Hálánk fejében fogadják hát e néhány sort mindazok, akik szegény jó férjemet betegségében vigasztalták és végtisztességén való megjelenésükkel a megboldogult iránt való nézetüknek és irántunk érzett részvétüknek kifejezést adni kegyesek voltak.

Özv. Stern Hermanné,
és családja.

Lukács

Aladár

Nagyvárad, Fő-utca.

TELEFON 516.

elsőrangú ka-
lap-, fehérne-
mű- és uri-di-
vat üzlete - -

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 12.

Pachotjin korrekten, kellőleg kiöltözve, fülcimpájáig felérő inggallérral és kitogástalan sárga keztyűvel, a leglengyelebb lovag-attitűdökkel ugrándozott és lejtett körülötte, mint ahogy azt a mazurka megköveteli.

Majom! gondolta magában Lensky, de milyen szép, milyen előkelő, igen csaknem oly szép mint Natália! S egyszerre felvetette a kérdést: Vajjon az én zeném, vagy az ő közelsége lelkesíti így e szép leányt? Hátha az én zeném volna! Azért mégis hozzá fog menni, sőt még ha szerelmes volna is belém, mégis ő hozzá fog férjhez menni, és nem hozzám. Mily örült bolond voltam azt képzelni, hogy...

Miután Pachotjin már eleget összeütötte bokáját és megszámlálhatatlan térdhajtással biztosította hölgyét leglovagiasabb hódolatáról, a mazurka véget ért.

A párisi nők elragadtatva körülfojták Natáliát. Midőn ez megakarta köszönni Lenskynek szivességét, már nem találta. Eltűnt. Szokása volt, olykor bucsu nélkül, észrevétlenül visszavonulni; ma azonban, eltűnése nyugtalanította Natáliát. Lázás izgatottság tombolt benne, a lég fulasztó melegnek tetszett, lehuzta keztyűit.

Az általános társalgás egymásba folyó zürzavaros lármája elviselhetlenné vált és a második üres salonon át kilépett a boltives, viruló narancsfákkal díszített Loggiába, melyről az udvaron át a lenn elfolyó Tiberre lehetett látni.

A zivatar még mindig a láthatáron ólalko-

dott; a Trastevere setét építményei fölött fakó villámoktól megszakított nehéz fellegtömegek tornyultak. Még el nem érték a holdat, mely kékes fényvel világolva, magasan állt az égen. Villamos-fényű kísérteties világítása előzönlötte az udvart szobraival, töredékes domborműveivel.

A Tiberből éremlyítő mocsárszag gőzölgött szét, mely a Loggia viruló narancsfáinak bódító illatával vegyült el.

Natália mélyen fellélegzett. Egyszerre megpillantotta Lenskyt. Mereven bámult le a Tiberre, mely sárgás hullámaint hőmpolygva, szüntelenül zokogott, mintegy szomorú sorsát siratva, mely arra kárhóztatta, hogy örökké iramodva mindent maga mögött hagyjon.

Rosz néven lehet-e venni a folyótól, ha időnként kilép a medréről, hogy magával sodorjon valamit a sok szépből, a mi mellett vesztelnie, megállapodnia soha sem lehet?

— Ah, ön itt van! — kiáltá Natália. — Azt hittem, francia divat szerint kereket oldott. Haragudtam önre.

— Ugy!

— Igen, mert sajnáltam, hogy meg nem köszönhettem jóságát. Valóban nagyon.

— Ne beszéljen így, — kiáltá csaknem durván Lensky, — mintha nem is tudná, hogy nincs a világon, a mit érte meg nem tennék, ha tehetségemben áll.

A fiatal lány kissé hátrahajta fejcskáját és nyájasan mosolygott rá, de úgy mintha szavai cseppet sem lepnék meg. On nagyon jó hozám, — szolt egyszerűen.

Lensky kéjjelmentenül kezdé érezni magát, egyedül vele, itt, ez édes illatu, halk zummogásu, kábitó hatású légkörben, egyedül e boldogsággal, mely oly közel volt hozzá és mit elriasztani félt valamely ügyetlen, helytelen szóval. A hideg rázta, majd láng emészté.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos áruk mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközölkötenek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított. 1850. Alapított. 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a legkitünőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntezett **takarmányrépa-fajokat.**

Oberndorfi kerek sárga;
Mammuth óriás hosszú vörös;
eckendorfi, olajbogyó sárga
palaczkatalak hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes,
magyar luczerna, stíriai vörös löhere.
Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, bükköny, paprikaköles, kendermag.

Gazdálkodók és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése

a **Zöld Koszoru-hoz**
Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

10 drb. legkedveltebb sorsjegy

havi 4 korona 87 filléres részletre kapható; u. m.: **4 Józsv, 2 Bazilika és 4 Erzsébet sorsjegy.** - Évente 7 huzás, 350.000 korona nyereménnyel -- Már az első részlet, azaz 4 korona 87 fillér postautalványon való beküldése után mind a tíz sorsjegy az összes huzásokon résztvesz. **A huzás közeleg,** miért is kérjük az első részletet postautalványon mielőbb címünkre beküldeni.

Budapesti Polgári Takarékpénztár
— Budapest, Kerepesi ut 40 —

Uj üzlet Uj! üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Belépési felhívás.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” 1907. január 1-én nyitja meg **12-ik évtársulatát.**

A szövetkezet kizárólag azon célnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, paró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik kerestetüknek csak kis részét tudják félre tenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzett üzletész után 20 fillér, mely 3 évig, vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetéli könyvecskék kiadása mai naptól kezdve d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) eszközöltetik.

Nagyvárad, 1906. november 6.

Az igazgatóság.

A 12-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfőn délután 3-5-ig,
Csütörtök délután 3-5-ig

Uj biztosítási főügynökség

kötvény-kiállítási joggal
a Duna Biztosító Társaság,
mely az ország legtekintélyesebb intézetének egyike

Nagyváradon
főügynökséget létesített, hol igen kedvező feltételek mellett, élet-, járadék-, tűz-, jég-, betörés, szállítmány és üvegtörés elleni biztosítások felvételnek.

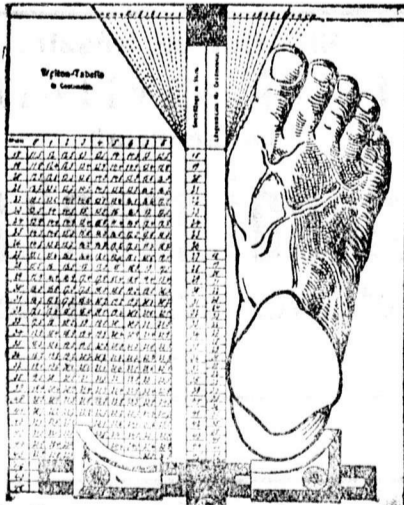
Iroda: Bémet-tér 2. számú házban I. emelet (a Molnár-féle cukrászda fölött) van
Telefon 144. sz. Telefon 144 sz

Felülmulhatatlan kényelem és tartósság tekintetében a **hirneves Engelhardt-féle Cassala cipők**

Minden kulturálamban szabadalmazva

A láb helytelen cipőnél

Cassala méret

Cassala cipőkben

Több világkiállítás aranyéremmel kitüntetve.

REICHARD ÁRUHÁZA cégnél Fő-utcán,

EGYEDÜLI RAKTÁR NAGYVÁRAD ÉS BIHARMEGYE RÉSZÉRE

hol legújabb divatu kalapok, fehércemüek elismert szolid kiszolgálás mellett kaphatók.

Telefon sz. 207.

Telefon sz. 207.